

Dilemmaet i den globale klimapolitik

Denne artikel skrives dagen før COP-15 åbner i Bella-centret, og når den læses, vil konferencen for længst være overstået. Til den tid vil resultatet være kendt, men med det store forventningspres og det store momentum, der er opbygget, har konferencen næppe kunnet undgå at munde ud i en eller anden form for politisk aftale.

Det er plausibelt, at aftalen, (1) forpligter industrilandene til i et vist omfang at nedskære deres udledning af drivhusgasser frem til 2020 med løfte om yderligere reduktion frem til 2050 – men for lidt til at overholde det såkaldte to graders mål, som ifølge IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) kræver en reduktion på 40 procent inden 2020; (2) omfatter, at de store udviklingslande lover at begrænse stigningen i forhold til, hvordan udviklingen i emissionen ellers vil forløbe – salg af elastik i metermål – samt løfter fra industrilandene om en stigning i udviklingsbestanden til såkaldt klimatilpasning på (måske) 10 milliarder dollars om året i foreløbig tre år, og et mindre forpligten- de løfte om meget større beløb hen i mod 2020.

Størrelsesmæssigt skal startpenge-

ne ses i lyset af en samlet officiel udviklingsbistand på 120 milliarder dollars i 2008.

Spørgsmålet er, om 'verden er blevet reddet' i København. Hvor meget er løfterne værd? Én ting er, at de først skal omsættes i en juridisk bindende aftale. Noget andet er, om landene kan og vil leve op til løfterne og lade sig binde af en retlig FN-aftale for derefter at overholde den.

Erfaringerne fra Kyoto-aftalen, som kun omfatter industrilandene, tyder ikke godt. Ganske vist er vi ikke kommet til 2012 endnu, men hverken USA – som dog ikke har ratificeret Kyoto – Canada eller Australien kommer til at leve op til Kyoto-aftalen. Japan vil kun kunne gøre det ved at købe sig til reduktioner i udviklingslande. Rusland og Ukraine blev reelt ikke forpligtet af Kyoto-aftalen, og har derfor ikke noget i klemme.

Tilbage er EU. EU har i gennem alle årene spillet rollen som duks i klassen. Allerede i oktober 1990 besluttede EU's miljøministre som reaktion på den allerførste IPCC-rapport et halv år tidligere, at EU-15's samlede emission af drivhusgasser skulle være stabiliseret på 1990-niveau i 2000. Det lykkedes så nogen-

lunde uden en egentlig politik på området, og det vil også lykkes EU-15 at opfylde Kyoto-protokollen i 2012, men det vil skyldes fire forhold, hvoraf de to vigtigste intet har at gøre med EU's klimapolitik, nemlig murens fald i Tyskland og Storbritanniens brændselsskifte på kraftværkerne fra kul til gas i begyndelsen af 1990'erne.

Det tredje element vil være køb af reduktion uden for EU (hvilket bl.a. gælder Danmark). Og det fjerde, at EU- og andre industrilandes mest energikrævende, industrielle produktion siden 1990 i et betydeligt omfang er flyttet ud – først og fremmest til lavlønslændene i Fjernøsten, der ikke er omfattet af reduktionsbegrænsninger. Reelt har EU's hidtidige indsats derfor været meget beskeden. Verdens samlede CO₂-udledning fra fossile brændsler er da også steget 41 procent siden 1990, og 29 procent siden 2000, selv om EU har holdt igen.

EU har i december 2008 vedtaget en reduktion på 20 procent fra 1990 til 2020, uanset hvad andre lande gør, men dette mål gælder for EU-27, som også omfatter andre CØE-lande end Østtyskland. EU-27 havde i 2005 nået en reduktion på 8 procent, mens de gamle EU-15 kun havde nået en reduktion på 2 procent på dette tidspunkt. Det mål, som EU-27 sælger som 20 procent i forhold til 1990, er altså en reduktion på 12 procent fra 2005 til 2020, som så i øvrigt i et betydeligt omfang vil

kunne opfyldes ved køb af reduktioner i udviklingslande, men målet bliver en hel del sværere at nå end Kyoto-målet på 8 procent.

Men EU skal nok opfylde de lovede tiltag. De er en del af EU-lovgivningen. Anderledes ser det ud med resten af verden. Vi ved ikke, hvad præsident Obama kan få igennem hjemme i USA, men den reduktion som Repræsentanternes Hus har vedtaget, er ikke ret stor. Den bliver ikke skærpet i Senatet, som heller ikke vil vide af overførsel af vældige beløb til et FN-bureaukrati og andre dele af verden.

Hvad de store udviklingslande angår, vedrører deres løfter lavere energiintensitet, men emissionen vil stige i takt med den økonomiske vækst, som de tilstræber.

De finansielle løfter er også tvivlsomme. På den store FN-konference om udviklingsbistand i Monterey i 2002, lovede de rige lande at øge deres udviklingsbistand fra 0,3 til 0,7 procent af BNP i 2015, men halvvejs er de kun nået til 0,4 procent.

Vi ved heller ikke, om det afgørende virkemiddel – handelen med kvoter – i praksis vil fungere globalt. I teorien er det et ideelt middel til at hæve prisen på fossil energi og animere til omkostningseffektive investeringer i ikke-fossil energi, men prisen på kvoter har været ekstremt volatil i det europæiske system med svingninger på op til 20 procent på en måned. Det hæmmer investeringer i alternativerne.

NOTER I MARGINEN

Desuden vil der opstå et gigantisk kontrolproblem med et globalt kvote-system for at forhindre svindel og korruption. Der er allerede eksempler i det europæiske kvotesystem. Et globalt kvotesystem vil derudover komme til at overføre store beløb til lande som Rusland med store uudnyttede – og ukontrollable – kvoter.

Mon ikke det vil vise sig, at CO₂-skatter dukker op igen som et bedre virkemiddel end kvotesystemet, hvis løfterne om reduktion skal omsættes til handling. De kan give indkomst til statskasserne, som kan bruges til at sænke skatterne på arbejdsindkomst. Pengene bliver hjemme i stedet for at havne hos Putin og andre. CO₂-afgifter vil også hjælpe ulande-

ne til at skabe indkomst, som de kan bruge til almindelig udvikling samt tilpasning til de forventede klimaændringer.

Under alle omstændigheder vil fossile brændsler spille en stor rolle i den globale energiforsyning i mange år endnu. Man halverer ikke en andel på 85 procent i løbet af ganske få år, uanset hvad man vedtog i Bella-centret.

Frede Vestergaard er cand. polit og journalist tilknyttet Weekendavisen. Han beskæftiger sig især med de samfundsmæssige konsekvenser af den økonomiske udvikling, ofte med særlig interesse for energi og miljø.